

Мельник М.І. Інституційно-організаційні механізми зміцнення безпеки бізнес-середовища України / М.І.Мельник // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Модернізація економічного розвитку регіону [зб.наук.пр] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2012. – Вип. 4 (96). – С. 325-335

УДК 334.722:[330.34:330.837](477)

М.І. Мельник

Інституційно-організаційні механізми зміцнення безпеки бізнес-середовища України

Запропоновано шляхи подолання корупції з метою зміцнення безпеки вітчизняного бізнес-середовища. Визначено стратегічні цілі управління та запропоновано інституційно-корпоративний механізм протидії рейдерським захопленням в Україні, включаючи комплекс інструментів превентивного та активного захисту, формування інституційно-правового середовища.

Ключові слова: бізнес-середовище, корупція, рейдерство, інституційно-організаційний механізм зміцнення безпеки

Інституційне проектування безпеки бізнес-середовища України в умовах загрози таких його інституційних деформацій як рейдерство, корупція, тінізація, правовий нігілізм у суспільстві тощо є необхідним механізмом забезпечення ефективності функціонування та реалізації бізнес-інтересів суб'єктів господарювання.

Метою і пріоритетом інституційного проектування безпеки бізнес-середовища України є подолання корупції та рейдерства. Протягом останніх років виникали численні законодавчі та нормативно-правові ініціативи у сфері протидії корупції: Указ Президента України від 1.02.2008 р. № 80 "Про деякі заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної антикорупційної політики"; рішення РНБО України від 21.04.2008 р. "Про заходи щодо реалізації національної антикорупційної стратегії та інституційного забезпечення цілісної антикорупційної політики" та від 31.10.2009 р. "Про стан протидії корупції в Україні".

Вагоме значення у реалізації антикорупційної політики повинна була мати реалізація пакета "антикорупційних" законопроектів, який Верховна Рада затвердила в червні 2009 р. (Закону України № 1506-VI від 11.06.2009 р. "Про засади запобігання та протидії корупції"; Закону України № 1507-VI від 11.06.2009 р. "Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних

правопорушень"; Закону України № 1508-VI від 11.06.2009 р. "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення"). Закони мали набути чинності з 1 січня 2010 р., потім з 1 січня 2011 р. Проте дію цього законодавства призупинено, незважаючи на його ефективність у запобіганні виникненню корупції за оцінками багатьох аналітиків. Зокрема, розмежовано кримінальну та адміністративну відповідальності за корупцію, окреслено коло корупційних правопорушень, розширено коло осіб, відповідальних за корупційні дії, введено відповідальність за "торгівлю впливом" та за "незаконне збагачення", передбачено створення Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення. Натомість з 1 липня 2011 р. набув чинності більш лояльний та стислий (без прописаних механізмів реалізації) Закон України №3206-VI "Про засади запобігання і протидії корупції" [1].

Крім того, Україна взяла на себе виконання міжнародних зобов'язань відповідно до Конвенції ООН проти корупції та Європейської Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією; керівних принципів боротьби з корупцією Ради Європи від 6 листопада 1997 р., Плану дій у боротьбі з корупцією для Вірменії, Азербайджану, Грузії, Росії, Таджикистану та України. На виконання цих документів, крім вищезазначеного пакета "антикорупційних" законопроектів було також розроблено проекти Законів України "Про конфлікт інтересів у діяльності публічних службовців", "Про правила професійної етики на публічній службі та запобігання конфлікту інтересів", "Про заходи державного фінансового контролю публічної служби".

У свою чергу новий Закон України №3206-VI "Про засади запобігання і протидії корупції" (2011 р.): не забезпечив реального декларування витрат державних службовців (визначено необхідність декларування тільки в разі, коли середній річний дохід, або витрати, перевищує 50 тис. грн); вилучив норму щодо декларування доходів усіх родичів; передбачив створення спеціального координаційного органу боротьби з корупцією, проте не обумовлено створення органу зі слідчими функціями, який міг би проводити розслідування (знижує ефективність застосування цього закону); не передбачив превентивних заходів, зокрема зобов'язання всіх державних органів не поєднувати в компетенції одного органу надання адміністративних послуг і контроль над законністю у цій

сфері; не містить спеціальних заходів для боротьби з корупцією у вищих ешелонах влади, натомість спрямований на боротьбу з неорганізованою корупцією нижньої ланки; щодо конфлікту інтересів, про який повинні невідкладно повідомляти всі посадові особи (у тому числі і президент, і народні депутати) безпосередньому керівництву, то не зрозуміло, якому керівництву повинен повідомити про конфлікт інтересів президент; не містить чітких механізмів боротьби з корупцією, що послабило реальну відповідальність за корупційні дії. Зокрема, це пов'язано з продовженням застосування щодо корупції і кримінальних, і адміністративних санкцій. У даному випадку виникає корупційна складова та вибірковість слідчих при віднесенні певного злочину (хабара) до адміністративної чи кримінальної відповідальності.

Тобто інституційна основа протидії корупції як негативної передумови та ознаки вітчизняного інвестиційного й бізнес-середовища характеризується суперечністю та незбалансованістю державної політики у сфері запобігання та боротьби з корупційними діями, декларативністю більшості норм, низькою виконавчою дисципліною, відсутністю незалежного наглядового органу¹ за реалізацією національної антикорупційної стратегії та плану заходів з її реалізації, недосконалістю системи адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення та процедури зведення, аналізу й поширення комплексної інформації щодо справ про корупцію.

Не менш важливою проблемою залишається завдання формування у суспільній думці "нульового рівня толерантності" до корупції. Нині в Україні 53% громадян сприймають корупцію як прийнятний механізм, допоміжний інструмент для вирішення повсякденних проблем. Корупція сприймається як сервіс (дозволяє зекономити час, уникнути зайвих клопотів, гарантувати отримання належного тощо), який має свою ринкову ціну. Українське суспільство слабо усвідомлює середньо- та довгострокові наслідки корупційних діянь у масштабах усього суспільства. У цій справі неоціненну роль могли б відіграти ЗМІ та громадські організації. Тим більше, що 75 % населення України вважають журналістику, а

---

¹ Створений 26 лютого 2010 року Указом Президента Національний антикорупційний комітет не цілком відповідає цим критеріям, адже це є орган при Президентові України і його статус визначено як консультативно-дорадчий.

68% – загалом ЗМІ ефективними інструментами боротьби з корупцією [2]. Проте громадські організації та представники ЗМІ відповідно до вітчизняних законодавчих норм не можуть впливати на процес розробки та реалізації державної антикорупційної політики.

На нашу думку, для подолання корупції у вітчизняному бізнес-середовищі необхідною є реалізація системи радикальних кроків у таких напрямках.

По-перше, важливою є політична воля української влади щодо реалізації системи скоординованих та прозорих дій з подолання корупції, враховуючи нівелювання мобілізованих груп невдоволених антикорупційними реформами.

По-друге, докорінна дерегуляція суспільних процесів (спрощення процедур реєстрації власності, відкриття та закриття бізнесу, процедур торговельного режиму, митних процедур та вимог безпеки в торгівлі й розміщенні ринків) за рахунок скорочення державного апарату та мінімізації контактів чиновників із суб'єктами бізнесу. Уникнення посередництва чиновників при проходженні реєстраційних і ліцензійних процедур можливе внаслідок надання громадськості доступу до широкого спектра послуг та використання глобальної мережі Інтернет. Також важливою є мотивація правоохоронних органів до боротьби з корупцією, жорсткі каральні процедури з розумінням їх невідворотності.

По-третє, на нашу думку, немає потреби створення в Україні будь-якого додаткового органу з боротьби з корупцією, адже немає гарантії, що він не стане ще однією бюрократичною ланкою з корупційними ознаками. На сьогодні відповідно до Указу Президента № 454 від 26 березня 2010 р. створено Національний антикорупційний комітет з метою забезпечення узгодженості дій правоохоронних органів у сфері боротьби з корупцією в Україні. Проте цей комітет повинен бути підслідним відповідно до кримінально-процесуального законодавства.

По-четверте, зняття депутатської недоторканності, адже в умовах існування прошарку людей щодо яких жодних антикорупційних розслідувань бути не може, боротьба з корупцією зводиться нанівець.

По-п'яте, одним з ефективних методів антикорупційної політики є збір та оприлюднення інформації про корупціонерів із заборonoю їх подальшого працевлаштування на державну службу. Завдяки люстрації можна усунути значну кількість людей в органах державного управління, які були задіяні в корупції.

По-шосте, необхідно законодавчо закріпити механізми цивілізованого лобіювання бізнес-інтересів з паралельним усуненням представників бізнесу з органів державної влади. Адже вітчизняний досвід лобіювання інтересів олігархії шляхом прийняття "потрібних" їм законів з метою створення сприятливих умов для їх бізнесу не лише деформує рівноправне конкурентне середовище для різних за розміром і галузями видів бізнесу, а й забезпечує недоотримання бюджетних коштів.

Загалом протидіяти корупції з метою покращання якісних характеристик вітчизняного інвестиційного середовища слід системно, з виробленням чіткого алгоритму антикорупційних заходів. А також особливо важливою є невідбірковість застосування антикорупційного законодавства (без пільг та привілеїв залежно від майнового стану, соціального походження, партійної приналежності або приналежності до владних чи опозиційних структур). Це законодавство стане ефективним за наявності політичної волі і належних механізмів для її неухильного застосування.

Інша вагома проблема, яка посилює девіантні характеристики вітчизняного бізнес-клімату є рейдерство, подолання якого є першочерговим завданням інституційного проектування безпеки бізнес-середовища України.

Для запобігання й припинення недоброзичливих корпоративних захоплень (рейдерства) необхідне комплексне удосконалення корпоративного законодавства. Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств" № 1720-VI від 17 листопада 2009 р. внесено зміни до таких законодавчих актів: Господарського процесуального кодексу України (у частині віднесення до виключної компетенції господарських судів спорів між акціонерами та особами, що здійснюють облік прав на цінні папери – ст.12; справи у спорах щодо обліку прав на цінні папери розглядаються господарським судом за місцем знаходження емітента – ст.16), Цивільного процесуального кодексу України (у частині зупинення продажу арештованого майна, якщо подано позов про звільнення майна з-під арешту), Закону України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні", Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" (щодо можливостей заміни свідоцтва про державну реєстрацію у

зв'язку з його втратою або пошкодженням), Єдиного державного реєстру (у частині змін щодо відомостей про юридичну особу).

Крім того, з набуттям чинності 14 січня 2009 р. Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за правопорушення на ринку цінних паперів" [3] внесено зміни до Кодексу України про адміністративні порушення, Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України, а також Закону України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні". Цим законом:

1) розширено повноваження головного державного регулятора ринку цінних паперів – Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (ДКЦПФР) – та надано їй можливість паралельно з іншими правоохоронними органами (прокуратура, МВС, СБУ) спільного реагування на правопорушення;

2) вдосконалено і введено кримінальну та адміністративну відповідальність за використання інсайдерської інформації при здійсненні операцій з цінними паперами, за шахрайство та перешкоджання в наданні чи спотворення інформації, яку має право отримувати інвестор (у тому числі акціонер). Адже основне завдання законодавчого акту – запобігання зловживанням при купівлі чи продажу акцій та заподіяння шкоди учасникам ринку цінних паперів через маніпуляцію з інформацією про емітентів та їхні цінні папери [4, с.2-4];

3) підвищено рівень правової дисципліни з боку учасників фондового ринку шляхом збільшення розміру штрафних санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів. У статті 11 Закону України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" [5] було розширено перелік правопорушень, за здійснення яких ДКЦПФР застосовуються до юридичних осіб фінансові санкції, а саме за: ненадання інвестору в цінні папери (у тому числі акціонеру) на його письмовий запит інформації про діяльність емітента в межах, передбачених законом, або надання (в т.ч. несвоєчасне) йому недостовірної інформації; неопублікування, опублікування не в повному обсязі та/або опублікування недостовірної інформації; нерозміщення, розміщення не в повному обсязі та/або розміщення недостовірної інформації у загальнодоступній інформаційній базі даних ДКЦПФР про ринок цінних паперів; неподання, подання не в повному обсязі та/або подання недостовірної інформації до ДКЦПФР; несвоєчасне опублікування, несвоєчасне

розміщення у загальнодоступній інформаційній базі даних ДКЦПФР інформації про ринок цінних паперів та/або несвоєчасне подання інформації до ДКЦПФР; порушення емітентом чи професійним учасником ринку цінних паперів порядку ведення системи реєстру власників іменних цінних паперів, що призвело до втрати системи реєстру, а також ухилення від внесення змін або внесення завідомо недостовірних змін до системи реєстру або до системи депозитного обліку; порушення емітентом порядку прийняття рішення про передачу та порядку передачі ведення реєстру власників іменних цінних паперів; маніпулювання цінами під час здійснення операцій з цінними паперами; незаконне використання інсайдерської інформації;

4) посилено відповідальність юридичних осіб за вчинення правопорушень на ринку цінних паперів та зафіксовано збільшені штрафні санкції за повторні порушення. Наприклад, якщо штрафні санкції стосовно ненадання інформації вперше нараховуються в межах від 1 тис. до 5 тис. неоподатковуваних мінімумів, то наступне, протягом року, порушення карається штрафом вже від 5 до 10 тис. неоподатковуваних мінімумів. Це робить не вигідними махінації деяких підприємців з цінними паперами, адже суми штрафів перевищуватимуть можливий прибуток від порушень, а також передбачено анулювання ліцензій;

5) посилено відповідальність фізичних осіб, насамперед спеціалістів, які працюють на фондовому ринку. Відтепер особа, яка порушила законодавство в питаннях ведення системи реєстру або обліку зберігача цінних паперів, за ці порушення може отримати штрафну санкцію від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів. Нерозкриття інформації на фондовому ринку, вчинене посадовою особою емітента чи професійного учасника фондового ринку, карається накладанням штрафу на цих осіб розміром від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 червня 2010 р. №1199-р розроблено План заходів щодо протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств. Зокрема, найголовнішими його кроками є [6]:

1. Аналіз законодавчих актів та внесення до Верховної Ради України законопроектів, спрямованих на протидію рейдерству, в яких належить передбачити: доповнення Господарського процесуального кодексу України

унормуванням спеціальних процедур розгляду господарськими судами корпоративних спорів; механізм недопущення прийняття посадовими особами органів управління господарських товариств, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 50 відсотків, рішень про відчуження майнових комплексів та акцій товариств.

2. Розробка та подання проектів Законів України: "Про внесення змін до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", "Про систему депозитарного обліку цінних паперів" (щодо вдосконалення регулювання діяльності учасників депозитарної системи, створення єдиного центрального депозитарію та формування ефективної системи депозитарного обліку цінних паперів), "Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання ринків фінансових послуг" (стосовно забезпечення прозорості в діяльності фінансових установ, підвищення вимог до оприлюднення інформації про їх діяльність, у тому числі про реальних їх власників, удосконалення корпоративного управління) тощо.

3. Внесення змін до Положення про порядок переведення випуску іменних акцій документарної форми існування у бездокументарну форму відповідно до статті 20 Закону України "Про акціонерні товариства".

4. Розробка та затвердження Концепції системи електронного документообігу між усіма учасниками депозитарної системи з використанням шифрування даних та електронного цифрового підпису.

5. Аналіз відомостей про підприємства, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, займають монопольне становище на відповідному ринку, та підприємства, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 25 відсотків, і в разі виявлення ознак їх протиправного поглинання та захоплення, фіктивного доведення до банкрутства або тривалих корпоративних конфліктів подання відповідної інформації Фондові державного майна, Мін'юсту, МВС, Генеральній прокуратурі України, Кабінетові Міністрів України з метою вжиття відповідних заходів у межах наданих їм повноважень.

6. Сприяння висвітленню в державних засобах масової інформації відомостей щодо вжитих органами державної влади заходів для протидії рейдерству та запобігання випадкам протиправного захоплення підприємств.

Удосконалення корпоративного законодавства з метою усунення проблеми рейдерства у вітчизняному бізнес-середовищі безумовно є позитивним фактом, проте основною проблемою залишається не якість законодавства, а практика його застосування, зважаючи на те, що рейдери застосовують здебільшого неправомірні дії кримінального характеру (захоплення чужого майна, зловживання владою або службовим становищем, підкуп судів тощо).

Нами розроблено інституційно-корпоративний механізм протидії рейдерським захопленням в Україні (рис. 1), який ґрунтується на визначенні цілей стратегії управління ризиками рейдерських захоплень на інституційному та корпоративному (внутрішньому) рівнях; охоплює комплекс інструментів превентивного та активного захисту, формування інституційно-правового середовища; містить фінансове забезпечення управління ризиками рейдерських захоплень та моніторинг (контроль) результатів управління ризиками.

Зокрема, на корпоративному (внутрішньому) рівні комплекс інструментів превентивного захисту включає: оцінку та моніторинг зовнішнього середовища галузі (регіону) з позиції можливих ризиків рейдерських захоплень; захист інсайдерської інформації про емітента; забезпечення прозорості структури власності (афілійованих осіб і інших зацікавлених сторін); залучення консалтингових організацій, взаємодія із ЗМІ, правоохоронними органами, реєстраторами; правове оформлення активів, реєстру та інших установчих документів, товарного знака тощо; впровадження механізмів стимулювання і відповідальності менеджменту компаній; введення принципів корпоративної соціальної відповідальності, корпоративної культури; моніторинг змін у складі акціонерів; аналіз фінансово-господарської діяльності, фінансування захисту від ризиків, реструктуризацію і роздільний облік майнового комплексу, перерозподіл активів між підконтрольними компаніями; моніторинг і ефективне управління кредиторською заборгованістю; відмову від ведення подвійної бухгалтерії, фінансову незалежність, ревізію ризикових і банківських договорів; попередження масового скуповування акцій шляхом формування консолідованого пакета акцій, їх публічного розміщення, виваженої інформаційної та дивідендної політики, конвертації акцій, у тому числі в переведення в облігації.

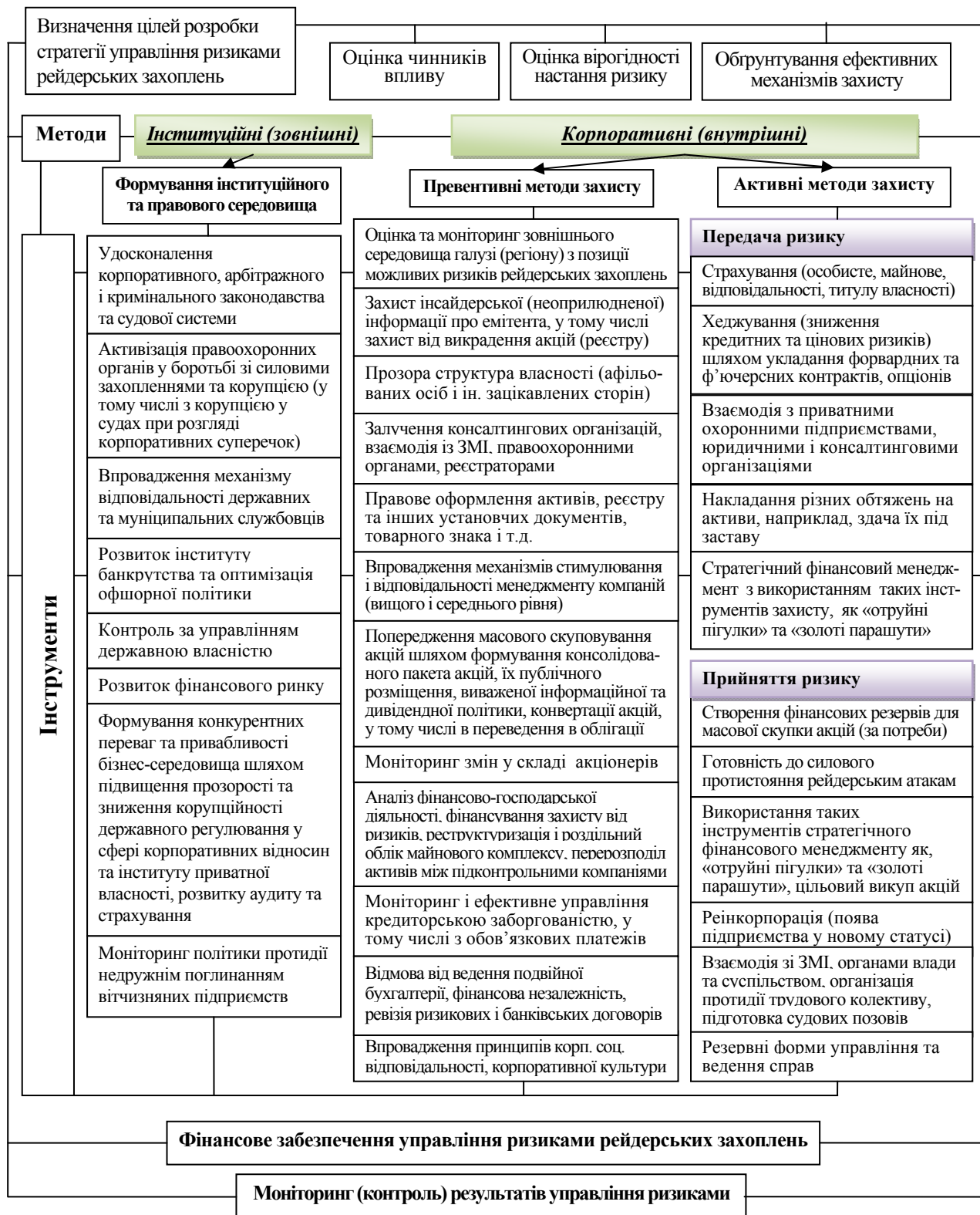

Рис. 1. Інституційно-корпоративний механізм протидії (управління ризиками) рейдерським захопленням в Україні*

*Джерело: розробка автора

Активні корпоративні методи захисту від рейдерських захоплень слід використовувати шляхом:

– *передачі ризику*, використавши такі інструменти як: страхування (особисте, майнове, відповідальності, титулу власності); хеджування (зниження

кредитних та цінових ризиків) шляхом укладання форвардних та ф'ючерсних контрактів, опціонів; взаємодія з приватними охоронними підприємствами, юридичними і консалтинговими організаціями; накладання різних обтяжень на активи, наприклад, здача їх під заставу; використанням таких інструментів захисту, як "отруйні пігулки" та "золоті парашути";

– *прийняття ризику* (створення фінансових резервів для масової скупки акцій (за потреби); готовність до силового протистояння рейдерським атакам; резервні форми управління та ведення справ; реінкорпорація (поява підприємства у новому статусі); взаємодія зі ЗМІ, органами влади та суспільством, організація протидії трудового колективу, підготовка судових позовів; використання таких інструментів стратегічного фінансового менеджменту як, "отруйні пігулки" та "золоті парашути", цільовий викуп акцій).

Щодо використання таких активних інструментів захисту від спроб поглинання корпорації як, "отруйні пігулки" та "золоті парашути", то в теорії стратегічного фінансового менеджменту це можливості для зниження привабливості акцій для скуповування в ході рейдерського захоплення. Зокрема, "отруйна пігулка" – це стратегія зменшення привабливості акцій для покупця. Наприклад, компанія може випустити нові серії привілейованих акцій (англ. – "preferred stock"), які дають акціонерам право погашати їх за ціною з премією після поглинання (англ. – "takeover"). Існують два варіанти такої стратегії: "отруйна пігулка", спрямована на компанію, яка є метою поглинання (flip-in poison pill), що дозволяє всім акціонерам цієї компанії, за винятком агресора, купувати додаткові акції за низькими цінами; "отруйна пігулка", спрямована на компанію-покупця (flip-over poison pill), що дозволяє власникам звичайних акцій купувати (а власникам привілейованих акцій конвертувати) акції покупця за заниженою ціною у разі небажаного об'єднання компаній. Ці заходи збільшують витрати на придбання (acquisition), спричиняють "розрідження" (dilution) акціонерного капіталу і можуть запобігти спробам поглинання. Ще один вид "отруйної пігулки" відомий як "людська пігулка" (people fill) – це домовленість про звільнення всієї команди менеджерів і фахівців, що робить поглинання недоцільним [7, с.277].

Стратегія "золоті парашути" – це такий спосіб захисту від спроб поглинання корпорації, при якому остання укладає зі своїми менеджерами угоди, згідно з

якими при звільненні їм повинні виплачуватися великі суми. У цьому разі потенційним покупцям заздалегідь зв'язують руки і вони можуть відмовитися від придбання даної корпорації.

Важливими організаційними заходами подолання рейдерства є активне висвітлення в засобах масової інформації проблематики рейдерства з метою залучення уваги громадськості до цих питань; надання безкоштовної інформаційної й консультаційної підтримки підприємцям стосовно рейдерства, зокрема шляхом створення консультаційних центрів, спеціалізованих комісій при Бюро протидії комерційним злочинам і рейдерству; створення механізмів ефективного захисту від рейдерських захоплень з боку державної влади, зокрема, надання активної підтримки підприємцям у їхній самоорганізації в об'єднання і спілки з протидії рейдерським захопленням підприємств.

Захист бізнесу на корпоративному рівні (самим підприємством) повинен доповнюватися системним захистом (на законодавчому рівні) економічних суб'єктів від спроб переділу власності, у тому числі шляхом ретельної деталізації та комплексного узгодження правових норм, встановлення чітких рамок діяльності та процедури втручання органів влади у випадку корпоративного конфлікту, інтенсифікації боротьби з корупцією. При цьому головною проблемою законотворчості в Україні є її відставальний характер, оскільки законодавець просто не встигає за витонченими схемами, які безупинно генеруються рейдерами [7, с.278]. Вироблення практичних рекомендацій із законодавчих ініціатив повинно опиратися не лише на загальноприйняті в цивілізованому світі законодавчі принципи, а й на практичний досвід експертів з протидії ворожим поглинанням, щоб з'єднати світовий досвід зі специфікою вітчизняної економіки.

Тому усунення рейдерства як дестимулюючого чинника формування бізнес-середовища, крім законодавчого регулювання, лежить у площині підвищення якості інститутів – формальних і неформальних правил ведення бізнесу, у тому числі щодо формування відповідних моральних бар'єрів і репутації згідно з європейськими та світовими нормами, що стане основою створення комфортних умов господарювання, інноваційного вектора розвитку бізнес-середовища, а також головною умовою для забезпечення високих темпів росту вітчизняної економіки й підвищення її конкурентоспроможності.

Література:

1. Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 7 квітня 2011 року №3206–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Круглий стіл "Прийнятність грузинського антикорупційного досвіду для України", Київ, 19 квітня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.openukraine.org/media/4049/RT_corruption_book_UA_web_low.pdf.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за правопорушення на ринку цінних паперів : Закон України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Левчук О. Ще один крок у боротьбі з рейдерством та махінаціями на ринку цінних паперів / Олександр Левчук // Відомості Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – 2009. – № 14. – С. 2-4.
5. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
6. План заходів щодо протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств : розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 червня 2010 р. №1199-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1199-2010-%F0>.
7. Мельник М.І. Формування бізнес-середовища України в умовах інституційних трансформацій : [монографія] / Мар'яна Іванівна Мельник. – Львів : ІРД НАН України, 2012. – 568 с.

Мельник М.І. Институционально-организационные механизмы укрепления безопасности бизнес-среды Украины

Предложены пути преодоления коррупции с целью укрепления безопасности отечественной бизнес-среды. Определены стратегические цели управления и предложен институционально-корпоративный механизм противодействия рейдерским захватам в Украине, включая комплекс инструментов превентивной и активной защиты, формирования институционально-правовой среды.

Ключевые слова: бизнес-среда, коррупция, рейдерство, институционально-организационный механизм укрепления безопасности

Melnyk M.I. Institutional'no-organizational mechanisms of strengthening of safety business-environment of Ukraine.

The ways of overcoming of corruption are offered with the purpose of strengthening of safety of domestic business-environment. Certainly strategic whole managements and it is offered instituciyno corporate mechanism of counteraction reyderskim captures in Ukraine, including the complex of instruments of preventive and active defense, forming, instituciyno legal environments.

Keywords: business-environment, corruption, reyderstvo, instituciyno organizational mechanism of strengthening of safety